

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pest'a Domineca 13/25 iuliu	Va esti in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia-care anu prenumerrantii capeta doue tablouri pompóse.	Pretiuu pentru Austri'a pe jan.—jun. 4 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe jan.—jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.	Nr. 28.	Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 33, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumerratiune.	Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in librari'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.	Anulu V, 1869.
--	---	---	--------------------------	---	--	---

CAROLU I. DOMNULU ROMANILORU.

(Din „Panteonulu Romanu.“)

Credemu de cuvîntia, si suntemu convinsi a face placerea si a impliní voi'a tuturor Romaniloru, candu incepemu Panteonulu nostru, prim'a publicatiune romana in feliulu acest'a, cu primul si celu mai mare Romanu, cu domnulu Romaniloru.

Nu negâmu debilitatea nóstra, si o spunemu din capulu locului, câ poterile ni lipsescu de a poté face descrierea ce o merita inalt'a persóna, cu care incepemu publicarea nóstra.

Nu pusetiunea inalta ce ocupa acést'a persóna la Romani; nu chiamarea ce are a o impliní cu intregu poporulu romanu in Europ'a orientala; nu aspiratiunile acestui poporu, concentrate in persón'a domnitoriului romanu — ni insufla sfiéla de a-i face descrierea; ci man'a si anim'a nóstra tremura, pentru câ simtîmu, câ nu vomu poté dá perfect'a oglinda a vietiei de pana acuma si a calitâtiloru de omu, de cetatianu si de domnu, a primului domnu ereditariu la Romanii din Daci'a.

Unu poporu odinióra liberu si propagatoriu alu civilisatiunii in lume, poporulu Italiei asediatu de marele Traianu in orientele Europei — de la asediarea sa si pana in diu'a de

astadi, a luptatu pentru conservarea propria, a luptatu pentru limba, pentru patria si pentru libertate. Dar luptele continue cu trei patru inimi deodată, l'au frantu câte odata, nu l'au ucisu, nu l'au estirpatu inse; si-a perditu libertatea, a fostu atacatu in limba, in simbolulu vietiei sale — dar simtiulu iubirii de patria si de limba n'a amortítu in elu neci-odata; acestu simtiu totu-de-una erá víu. Astfeliu a luptatu, a luptatu, si in continuu a luptatu; si astfeliu luptandu, acestu poporu a trebuitu a devení érasu liberu.

Elu este . . . elu va fi . . .

Si principele acestui poporu liberu e Carolu.

Dar lupt'a inca nu s'a finitu. Pre câtu tempu unu membru alu familiei nu este inca liberu, pre atátu tempu ceialalti membri ai familiei nu potu fi fericiti. Sê sperâmu, câ va vení tempulu candu toti membrii familiei voru fi liberi, si atunci fericirea va fi univérsala. Sê sperâmu, câ suspinele si lacremile fratiloru ce gemu inca in suferintie, voru dá curagiu si potere fratiloru liberi pentru a lucrá la mangaiarea acelora; éra suferitorii nu se voru inecá in sugrumare, ci usiorandu-li-se sórtea cea vitréga, se voru bucurá dimpreuna cu fratii liberi, cu carii sunt uniti in limba, uniti in simtieminte.

Marétia e chiamarea domnului Romaniloru.

ru; si acestu domnu e principele Carolu Hohenzollern.

Famili'a Hohenzollern este un'a din cele mai vechi si mai stralucite familii principesci; ea si-a luat numele de la vechi'a si inalt'a in taritura de munte numita Zollern séu Hohenzollern in Svevi'a. Din acést'a familia si-tragu originea nu numai principii suverani de Hohenzollern, ci si cas'a domnitória acum in Prussi'a. Celu mai vechiu stramosiu alu acestei familie se pomenesce contele Tassilo pe la a. 800. Dintre fiii lui Fridericu III. care a traitu pe la a. 1111 e memorabilu Rudolfu II, ai carui ffi si a nume, Fridericu IV. e fundatorele casei Hohenzollern, éra Conradu I. a fundatu cas'a domnitória acum in Prussi'a. Fridericu IV. ca posesorele bunuriloru ereditari parintiesci a latítu cas'a familiei Hohenzollern, si la inceputulu secului XVI. devenise la o védia préinsemnata, mai alesu dupa ce imperatulu Masimilianu I. pre la a. 1507 a datu contelui Fridericu IV. demnitatea de camerariu ereditariu alu imperiului; totu acestu Fridericu a primitu de la imperatulu dominiulu Haigerloch in schimbu pentru dominiulu Rázun. Nepotulu seu Carolu I. intr'atátu s'a interesatu pentru imperatulu Carolu V. in cátu l'a datu la crescere in Spani'a; éra dupa ce s'a stinsu famili'a Werdenberg la a. 1529, elu a primitu conteele Sigmaringen si Böhringen; mai tardíu s'a facutu presiedinte la consiliulu imperialu de curte, si la a. 1575 a fundatu ordinea de sucesiune ereditaria, dupa care fiii sei au portatu in comunu titlulu si insemnulu conteeloru Hohenzollern, Sigmaringen si Böhringen si a domineloru Haigerloch si Wöhrstein, éra demnitatea de camerariu ereditariu alu imperiului remanea pe langa celu mai betranu in familia, standu acestuia in voia de a abdíce de la acést'a demnitate. Fiii lui Carolu I., a nume Fridericu VI. si Carolu II. s'au impartítu in ereditatea paterna asié, in cátu cel'a a primitu conte'a Hohenzollern, éra acest'a Sigmaringen si Böhringen. Fridericu VI. a facutu castelulu Hechingen si pentru line'a sa a primitu numirea Hohenzollern-Hechingen, éra Carolu II. si-a numitu line'a sa Hohenzollern-Sigmaringen. Contele Ioanu Georgiu de Hohenzollern-Hechingen, fiulu lui Fridericu VI., a primitu de la imperatulu Ferdinandu II. la 28 martiu 1623 demnitatea de principe imperialu; acést'a demnitate s'a datu si seniorulu lui din line'a H.-Sigmaringen la a. 1638, inse dupa aceea si a nume la a. 1692 imperatulu Leopoldu I. a datu titlulu de principe la toti fiii nascuti dupa aceea, si a eschisu

numai line'a laterala Hohenzollern Haigerloch. La anii 1695 si 1707 s'a incheiatu tractate ereditarie cari asemene ordinei de sucesiune ereditaria de la a. 1575 a trecut in statutulu familiei de la 24 jan. 1821, prin care regele Prussiei se recunósce de capulu a tóta cas'a Hohenzollern; in puterea acestui statutu se sustiene dreptulu de primo-genitura, si stingéandu-se o linea in partea barbatésca, trecu tierile ei la ceea ce este in viétia, ér dupa mórtea amenduoru in linea barbatésca si femeiesca, trece la cas'a regésca domnitória in Prussi'a, ale carei tieri in asemenea casu aru trece la Hohenzollern.

Din acést'a scurta notitia vedemu cátu famili'a Hohenzollern-Sigmaringen, din care linea se trage domnitoriulu de acum alu Romaniloru, principele Carolu I., amu vediutu cá fundatorele acestei linea a fostu Carolu II. fiulu lui Carolu I. si stranepotulu lui Fridericu IV.

Lui Carolu II. mortu la a. 1606 a urmatu Ioanu, mortu la a. 1623; apoi Mainhard I. mortu la a. 1681; apoi Masimilianu mortu la a. 1689; apoi Mainhard II. mortu la a. 1715; apoi Ios. Frid. Ernst, mortu la a. 1769; apoi Carolu Fridericu, mortu la a. 1785; apoi Ant. Alois Mainradu mortu la a. 1831. La acestu anu a urmatu in domnia Carolu Ant. Fridericu, nascutu la a. 1785. Acest'a s'a casatoritu la a. 1808 cu Antonetta Murat, nepóta de frate a regelui Neapolei de atunci, pre care Napoleon o redicase mai antâiu la rangu de princésa. Elu dedatu cu guvernarea inca pana traiá tatalu seu Antonu Alois, si-a propusu de prim'a si propri'a chiamare de a da poporului seu o constitutiune dupa principiile domnitórie atunci in Germani'a. Viéti'a patriarcala la curtea sa erá tipulu unei vietie simple si parsimoniale; acést'a crutiare l'a facutu posibilu, de a poté inbunetátí starea financiála a tierei. Dar meritulu specialu si l'a castigatu prin ingrigirea esemplaria ce o avea pentru scóle si pentru cultivarea poporului si pentru prosperarea religiunii. Casatori'a acestui principe fu binecuventata cu patru prunci: principele ereditariu Carolu Antonu, parintele domnitoriului Romaniloru de acum, nascutu la 7. septemvre 1811., si prinsesele Anunciata, Amalia si Friderica.

Principele ereditariu Carolu Antonu s'a casatoritu la a. 1834 cu Iosefin'a princésa de Badenu, nascuta la a. 1813. Din acést'a casatoria, dupa Leopoldu-Stefanu nascutu la a. 1835; si dupa Stefania nascuta la a. 1837, s'a nascutu la 20. aprile 1839. domnitoriulu Romaniloru Carolu I. Ceriulu a mai binecuventatu acést'a

casatoria cu Antonu nascutu la a. 1841 si cu Fridericu nascutu la a. 1843.

Ací sê ne oprinu pucintelu, si pre acei iubitii cetitori ai nostri, cari dorescu — si cari nu sunt aceia? — a cunósce mai pre largu si mai cu de a meruntulu acést'a mare si gloriósa familia, sê-i indreptâmu a cetí „Monumenta Zol-leriana“ colectiune originala la istori'a familiei contiloru de Zol'ern data de Stillfried in Halle la a. 1843, si „Histoire de la familie Hohenzollern, par Schäffer, Paris 1867.“

Dupa trecerea certelor religiose, dupa caderea feudalismului, mai erá o revolutiune singura salvatória pentru individualitátele omenimii, pentru diferitele natiuni, pentru unitatea speciala a acestora. De multe-ori cugetulu si simtiulu poporului se manifesta si in principii de pre tronuri. Principele Carolu Antonu, dupa revolutiunea de la 1848, revolutiune eminentu natiunala, revolutiune prin urmare si pentru unitatea Germaniei, petrunsu de acést'a idea marétia, si ca sê satisfaca vointi'a natiunii a abdîsu la tronulu seu in favorulu regelui Prussiei, sub care avea a se uní tóta Germani'a.

Astfelu e parintele domnitoriului Romaniloru; elu a abdîsu la tronul in Germani'a pentru idea, pentru care fiulu seu a primitu tronulu in Romani'a. . . . Sê sperâmu câ Germani'a va fi; sê sperâmu câ Romani'a va fi; sê credemu câ Franci'a fiindu, Itali'a inca nu va intardîa de a fi. . . .

Mai insemnâmu, câ Carolu Antonu, parintele principelui, a fostu ministru presedinte in Prussi'a de la a. 1858 pana la 1862, aperandu totu-de-una interesele patriei si respectandu vointi'a natiunii.

Sê mai insemnâmu, câ precum amu vedutu, Carolu I. domnitoriulu Romaniloru, este in legatura de sange ca famili'a regala a Prussiei si cu famili'a imperiala a Napoleoniloru.

Dupa ce Moldov'a si tier'a romanésca si-alesera cu atât'a simtiu si entusiasm unu singuru principe in persón'a lui Cuza, si asié fecera pasiulu primu si celu mai esentialu la unirea acestoru dóue tieri; dupa ce mai tardîtu s'a intrunitu si esecutiv'a si legislatiunea pentru aceste tieri, si a fostu unu guvernul si una legislativa pentru Romani'a unita; dupa reformele salutare ce se ferera in justitia, administratiune, in desrobirea tieraniloru, in secularizarea monasteriloru, si in alte libertáti individuale, politice si sociale: atunci, dar si pana atunci, s'a simtîtu lips'a stabilitáti, consolidárii si conservárii Ro-

maniei; s'a simtîtu lips'a realisárii principiului ereditáti tronului.

11 februaru 1866 a facutu pasiulu pentru faptic'a realisarea acestui principiu; principiu pentru care si principi, si gubérne, si poporu, si tóta Romani'a se dechiarasera.

Atunci, si indata dupa aceea amu vedutu pre adeveratii reprezentanti ai vointiei natiunale — câ-ci in Romani'a totu-de-una vointi'a natiunala a fostu supremulu preceptu — i-amu vedutu dîcemu cercandu persón'a, pre care vointi'a natiunala o cautá spre a-i incredintiá destínulu Romaniloru, spre a o redicá pre tronulu romanu. Amu vedutu pre Ionu Brateanu, omulu provedintiei pentru Romani, l'amu vedutu plutindu pre Dunare, in josu; langa elu o persóna de aspeptu alesu, de tienuta barbatésca, de caracteru resolutu. Acést'a persóna se parea a dîce: Tatalu meu a abdîsu tronului pentru unitatea Germaniei; — eu primescu tronulu romanu pentru consolidarea Germaniei.

Si candu acést'a persóna a pusu piciorulu pe pamentulu Germaniei, primulu cuventu ce a dîsu, a fostu: „Eu sum Romanu.“ Primulu cuventu a ori-carui Romanu, in ori ce tempu si la ori ce impregiurâri. Si Romanii l'au primitu; Romanii l'au prochiama de domnu; romanii i-au datu tronulu ereditariu romanu.

Si elu este Romanu.

Mama-sa, Iosefin'a, princés'a de Baden, femeia amabila si de cele mai nobile simtieminte candu Ionu Brateanu in presinti'a ei a oferitu coron'a tieri lui Carolu, si-a datu consimtiemintulu in aceste cuvinte: „Am fostu decisa a face acestu sacrificiu in momentul in care natiunea romana voiesce a alege pe fiulu meu, si a-i incredintiá o misiune, pentru câ este de onorea copilului meu a impliní acea misiune; si candu e vorb'a de a impliní o misiune, prin urmare candu e cestiune de onóre, n'am esitatu unu singuru momentu de a face ori ce sacrificiuri.“ Si candu a venitu vorb'a despre pericle la cari póte sê fia espusu fiulu seu, acést'a princésa démna de matrónel romanu a dîsu: „Preferu, ca fiulu meu sê fia aruncatu de pre tronul de armele straine, si sê fia sustienutu de vointi'a natiunii, decátu contra vointiei natiunii sê fia adusu pe tronul de armele straine.“

Cu aceste cuvinte pre câtu de dulci pre atâtu de seriose, Carolu avendu-le si in minte si in anima, a descalecatu pre sacrulu pamentu alu Germaniei pentru a impliní o misiune, misiunea Romaniloru.

Caletori'a principelui pana la Bucuresci, a fostu o caletoria de triumfu in midiloculu entu-

siasmului si multumirii universale a poporului. La 10 maiu 1866 a intratu in Bucuresci. Adunarea tierii lu-proclamà de domnu ereditariu alu Romaniei libere.

Si cu acestu actu s'a pusu bas'a stabilitâtii, consolidârii si conservârii Romaniei.

Carolul I. e domnu alu Romaniloru dupa vointi'a natiunala. Elu de la suirea sa pre tronu, conduce dupa prudinti'a si seriositatea sa sôrtea Romaniloru, si suntemu convinsi, câ marirea si fericirea acestora se va realisá pe deplinu si cu stabilitate sub domnirea lui. Abié suitu pe tronu, a datu tierii cu vointi'a natiunala o constitutiune din cele mai liberale in lumea liberala, a asecuratu libertatea cugetului si a persónei, a inaintatu starea materiala a tierii, si nelasandu-se a se amagi de intrigele ciocoiesci — cum se numescu la Bucuresci — a tienutu totu-de-una ministeriu liberalu. Cu unu cuventu, elu mai bine voiesce a fi sustienutu prin vointi'a natiunala, si a face reformele necesarie cu vointi'a natiunala si cu prudinti'a sa, decâtu a fi sustienutu cu intrige totu-de-una contrarie intereselor Romaniloru.

Multe amu mai avé de a dîce ací. Ar fi sê enumerâmu tóte legile binefacutórie pentru Romani'a ce s'a votatu sub guvernulu lui Carolu I., amu avé de a recitá tóte binefacerile si usiorârile ce le-a facutu acestu principe pentru poporu, pentru industria, pentru comerciul si pentru economi'a de statu; amu avé de a constatá stabilitatea si consolidarea statului romanu in intru, si respectarea lui in afara: dar credemu, câ tóte aceste atâtu sunt de cunoscute si atâtu sunt de recente in memori'a lectoriloru nostri, in câtu amu fi siliti a reproduce lucruri ce acum tóta lumea le scíe, tóta lumea le apretiéza. Nu potemu inse a nu amintí, câ sub Carolu I. s'a intrunitu pentru antâi'a data prim'a societate academica compusa din Romani literati din tóte partile locuite de Romani. Frumosu si bunu auguru pentru misiunea lui Carolu ce o are a impliní la Romani.

Ne oprimu ací, si insemnâmu numai specificu la persón'a domnitoriului, câ elu astadi, nascutu fiindu la 20. aprile 1839, abié ce a trecutú inca de 30 ani. Vorbesce limbele latine, vorbesce limb'a englesa, germana, a facutu studiele juridice-politice si militare; a caletoritu tóta Europ'a si Afric'a nordica pana pe la Tunis. Are si sciintiele diplomatice. Are multa prudintia, si impreuna tóte calitâtile unui domnu constitu-nalu.

Romanii au suferitu pré multu parte prin despartîre si gemere sub domniri straine, parte

prin despotismulu domniloru proprii; e tempulu si credemu, câ sub Carolu I. nu e departe, unde desunirile, despartîrile, si suferintiele au sê incete.

Incheiâmu cu strigatulu ce credemu, câ va afíá echo in tóte anitele romane: Sê traiésca Carolu I. domnulu Romaniloru! Sê traiésca Romanii!

A D O R A R E.

(La Elen'a.)

Ferice, celu ce póte la gratiile tale,
Sê-si pasca fantasi'a si visele de-amoru;
Ferice, celu ce-alérga p'a vietii trista cale,
Condusu ca de-o faclia, de-alu teu fierbinte doru;
Ferice, celu ce-si vede rapitu de ideale,
Sburdandu spre vecinicia alu aniloru seu sboru;
Si tu, ce mi-ai datu mie acést'a fericire,
Primesce, ah, din ochi-mi de lacrimi multumire!

De multu a mea viétia pierduta 'ntr'alu teu nume,
D'abié-mi lasà o umbra ce-o manu in urm'a ta;
O, las'o sê-ti urmedie! câ voiu sê se consume,
Umblandu in veci cu tine, pre unde vei umblá;
Nimicu-mi e viétia si tu-mi esti totu in lume,
De ce nu lasi nimiculu in totu a se 'necá?
Audi acést'a umbra, audi-o cum suspina,
Sê-i dai in tempu aventulu si 'n spatiu sê-i dai lumina!

Tu! ce 'mpartiesci catene de gingasia iubire,
Atâtoru sclavi in lume, uitá-vei bratiulu meu?
Si candu transporti pre altii cu dulcea ta zimbire,
Fugi-voiu de la tine, fugi-voiu numai eu?
Séu cei doi sori de-amoruri ce ardu in stralucire,
Nu-mi voru versá si mie splendarulu aureu?
O, lasa-i sê-mi deschida isvorulu de viétia,
Sagét'a loru sê-mi sparga din sinu a sortii ghiatia!

Câ 'nór'a candu privirea-mi s'a imbetatu de tine,
In sufletu-mi aprins'am de-amoru altariulu santu;
Si-acestu altaru va arde in flacare divine,
Pan' umbr'a-mi va descinde la umbre de mortu;

In anim'a mea idolu! te portu eternu cu mine,
Ori unde me va duce alu sortii mele ventu;
Si sufletu-mi in taina pe buz'a mea tresare,
Mai multu pe tóta diu'a espira 'n adorare...

Te-adoru... si candu gandirea-mi ca'fumulu de tamâia

Se 'naltia câtra tine, o dulce idealu;
Atuncia alu meu sufletu nu va sê mai remâia,
Aici pe-alu lumei negru si plinu de lacrimi malu

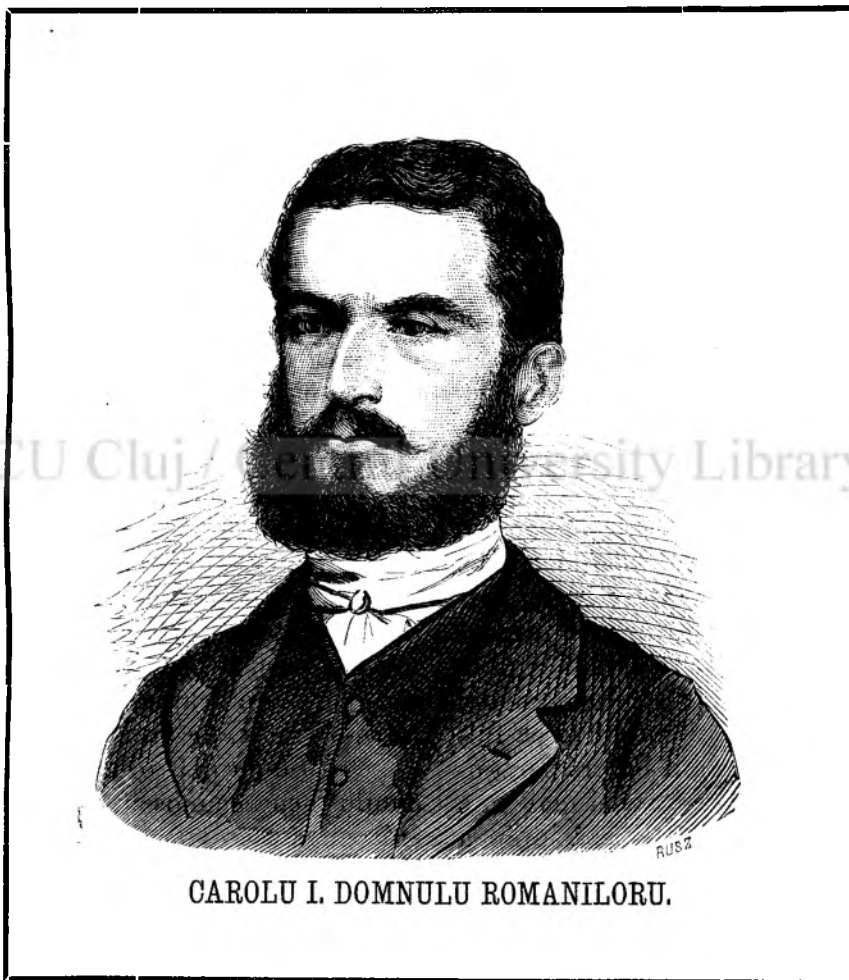
Elu sbóra câtra ceriuri prin eteru se subtîa,
Si numele-ti sioptesce pe-unu tiermuru eternalu,
Si numele-ti repeta planete fericite,
In cantace melodici de trei ori inoite!

Te-adoru... si candu de lacrimi prinose riurêza,
Din ochiulu meu — Elena — de farmecu-ti ui-
mitu;

Mi-pare câ din lacrimi o mare sê creédia,
Si eu plutescu pe dins'a de venturi favoritu.
Zarescu din departare unu portu ce-mi desmierdeza
Privirea si mi-o 'ngana c'unu raiu de multu doritu.

Apoi ascultu in taina vr'o vóce sê-mi respunda:
De bate pentru mine séu nu anim'a ta?
Se póte ca din frémetu de frundie sê petrunda,
In sinu-mi o sioptire, sioptindu unu dulce: da...
Se póte sê mi-o spuna de zefiri lin'a unda,
Séu murmurulu din vale mi-o póte descantá...
Séu lun'a sê-mi surida séu stéu'a lucitória
Ah, totulu, totulu tace si-a mea sperantia móre.

Dar' mi-e destulu, Eleno, destulu mi-este mie,
In visele-mi nopturne si 'n tristele-mi gandiri,



CAROLU I. DOMNULU ROMANILORU.

In elu te vedu pre tine tronandu ca o regina,
Si flori ti-aducu miróse si tîe ti se 'nchina.

Te-adoru... si candu din sinu-mi se fura lungi sus-
pine,

Sê-ti póte superarea-mi pre negre aripiori;
Atunci si fantasi'a-mi s'aventa câtra tine,
Si timida-ti sioptesce cu timide flori:

„O, lasa-lu sê te-adóre si tîe sê se 'nchine,
Din diua pana 'n séra, din séra pana 'n diori;
O, lasa-lu sê topésca pe córd'a lirei sale,
Alu teu melodicu nume si gratiile tale!“

Sê-ti vedu de angeru chipulu — la cautatur'a-ti
víia,

Sê-mi scaldu anim'a béta in vane amagiri!
Destulu s'adoru unu idolu si chiaru din marmoru fia,
Candu elu va fi ca tine la trupu si la priviri...
Decâte ori ne pare viétia nelucire!
Nu póte fi totu ast-felu si-unu visu vietuire?

Strecóre-se dar visu-mi rapitu de ideale,
Manendu spre vecinicía alu aniloru mei sboru!
Câ eu alergu in urm'a-i pe-a vietii trista cale,
Condusu ca de-o faclia de-alu teu fierbinte doru;

De trei ori sum ferice, la gratiile tale,
Pascându-mi fantasi'a si visele de-amoru!
Er tu ce mi-ai datu mie acést'a fericire,
Primesce, ah, din ochi-mi de lacrimi multumire.

I. Lapedatu.

UNU PRANDIU LA BETHOVEN.

(Din scrierile unui francesu.)

La anulu 1819 eram in Vien'a. Vien'a, dîca cine ce va dîce, e unu orasiu germanu, dar si francesu, ba inca e mai multu francesu decâtu germanu. Artea e in elu a casa, e plinu de desfetâri, precum Parisulu de politica. In Vien'a par' câ simti music'a, chiaru si aerulu e plinu de ea. Vien'a e unu orasiu musicalu par excellence. Toti artistii renumiti au debutatu aici, si nu sciu cum, dar in elu te affi de totu bine.

In dîlele, despre cari scriu, erá acestu orasiu vialu, in butulu datinei, tare monotonu. Me preambam pe strade, si asteptam ór'a plecârii; aveam sê me rentorcu la Paris.

Din intemplantare vediui unu omu, unu atare omu, pe care indata lu-diaresci, chiaru de si e in mediuloculu multîmei. Insa-si multîmea lu-observà, si din unu instinctu miraculosu i feresece din cale spre a i face locu, lu-saluta cu ochii si sufletulu, fara de a-i scî numele, lucunósce, fara a lu fi vediutu vreodata.

Nesmintitu trebuiá sê recunosci, câ acestu omu e superioru celoralti. Vederea lui e inca si acuma viua in memori'a mea. Capulu lui mare, erá acoperitu de unu peru lungu si diumetate incaruntîtu, ti-se 'mparea, câ vedi capulu unui leu, de sub acarui cóme stralucescu doi ochi ageri, a caroru privire ti-patrunde ca fulgerulu intregu corpulu. Mersulu lui erá neregulatu, acusi pasiea mai rapede, acusi mai linu. Privirea lui erá convulsiva, suridea si in drépt'a si in stang'a, avea o privire din cele mai distra-se. Indata vedeai, câ erá unu omu, care sborá in alta lume, de a fostu dóra óre candu pe asta. Indata ce-lu vediui simtîi in peptulu meu o simpatía din cele mai mari pentru dinsulu.

Voiam sê sciu, câ cine-e si lu urmarfi. Elu inainte, eu indereptulu lui, trecuramu prin mai multe strade, pana ce ajunseramu intru-o piatia inaintea pravaliei unui negutiatoriu de piese musicale. Negutiatoriulu lu-primi tare afabilu, i oferì unu scaunu, inse elu nu siediu, ci statù inpetritu ca o statua inaintea lui. Eu nu poteam audî nimicu, inse prin ferést'a de sticla a pravaliei vedeam tóte ce facea. Modulu lui conversa erá straordinariu, elu vorbiá, éra celalaltu scriá, si in locu de respunsu i predá cele scrise, din ce mi-vinea a conchide, câ dóra e surdu. De-

odata mi-aparù mai iritatu; se 'ntórse câtra usi'a pravaliei si incepù a bate cu degetele sticl'a, prin care priviam eu inlauntru. Vediutu-m'ia séu nu? nu sciu. Elu batea dob'a in continuu pe sticla, nu sciu ce felu de piesa musicala, si cu capulu dadea si tactulu. Acusi batea mai incetu, acusi mai puternicu si acusi incetá cu totulu, spre a-si affá o idee, si dupa ce a aflatu-o degetele-i sborau cu rapediune pe sticl'a luctória, facea chiaru ca si candu ar bate tastele unui fortepianu. Si candu compunea mai bine, privirea i-se insufletíá, perulu i-se redicá in susu, suridea melancolicu si fatia-i sprimá o forma de indestulire. Sêrmanulu omu, elu erá fericitu.

A statu dóra unu patrariu de óra in puse-tiunea ast'a, candu apoi dadù unu felu de semnu negutiatoriului, carele si prin resuflare se temea a lu conturbá. Indata aparù o fetitia juna si frumósá, cu unu surisu dulce pe budie si cu doi ochi plini de farmecu. Ea, aducêndu negréla, péna si hartía de note, le asiediá inaintea lui. Si lu-vediui apoi scriindu rapede. Fara indoiéla descriá aceea ce mai nainte compusese pe ochiulu de feréstra. Scriá fara resufflu, si de locu ce gatá, intinse harti'a negutiatoriului, fara a-lu mai revidiá, éra negutiatoriulu i inmanuá o bucata de auru.

Si omulu meu parasì pravalí'a. Abié esîtu si-reluà faci'a lui de mai nainte, pasiulu inse mise 'nparea câ i erá mai usioru. Nu potui sê nu vinu la cugetulu, ca omulu acest'a merge in atare ospetaria! Si éca, avui dreptu. Nu facuramu trei pasi, si lu-vediui intrandu intru-o ospetaria de peste drumu. Ospetari'a ast'a, erá adi, intru-o vinere, de totu góla.

— Sê-mi dai o portiune de vitielu — dîse omulu meu necunoscutu câtra ospetarésa, care erá ocupata cu stergerea unoru pocale.

— Calda nu am — respunse ea continuandu-si lucrulu.

— Dâ-mi dara un'a rece — replicà dinsulu.

— Nici rece nu am — dîse ea nici bataru privindu la elu.

— La naib'a, ce lucru uritu! — observà elu superátu, si parasì ospetari'a.

Acést'a me mahnì adancu. Me apropiái de ospetarésa si o salutai amicalu.

— Dómna, — o intrebai — nu ai fi buna sê mi-spuni câ cine-e omulu acest'a, cum lu-chiama si unde siede?

— Omulu acest'a — dîse ea — e, incátu sciu, unu felu de musicantu, unu iubitoriu de mancare si beutura buna. I cunoscu econom'a, o chiama Mart'a, si siede acolo in cas'a aceea

mica; éca, acolo in stang'a, langa negutiatoriulu de lana. Si-apoi cum lu-chiama? stâi numai?... da lu-chiama *Beethoven*.

— *Beethoven!* — eschiamai, si mi-para, câ anim'a mi-crâ frânta, — cum? acest'a-e *Beethoven*?!

Indata me facui palidu ca mórtea, ospetarés'a se inspaimentâ de mine.

— Ah, ceriule! domnule, ce e cu domni'a ta? — strigâ ea spariata si alergâ sê-mi ajute.

-- Dómna! — o intrerupsei — in numele ceriului, te rogu, fâ-mi unu servitiu!

Ea me priviá cu ochi inholbati.

— Déca numai o schintea de compatimire si amóre omenésca existe in peptulu dtale — continuai eu — atunci frige-mi indata o bucata de vitielu, eu nu me ducu din acestu locu pan' ce nu vedu friptur'a in manile mele.

— Ha, ha, ha! — rise ea fara a se mai poté retiené — d'apoi câ aceea indata o poti capetá — si mi-aduse de locu friptur'a dorita, acarei mirosu gustuosu si mie mi-stêrnî apetitu.

— Dar cum? lui *Beethoven* de ce nu-i a-i datu din friptur'a asta? si elu a cerutu?

— E, — dîse ea — acela-e unu omu, care nu suferé banulu in punga. Ce trebuintia are elu sê mance in tóta diu'a carne? Abié are doi trei cruceri si elu alérgea cu ei la mine. Si apoi i-am promisú económei lui a nu-i da totdeun'a aceea ce cere.

O sermane *Beethoven!* o sermane omu mare! o nenorociture si nobile artistu! atâtu esti tu de ambitiosu, atâtu esti de predatoriu, incâtu postesci a mancá in tota diu'a friptura calda séu rece!

— Dómna, — dîsei prindiendu-o de mana — de care vinu i mai place lui *Beethoven*?

— Hm — respunse ea — acea nu-o sciu, lui de tôte-i placu. Altcum credu, câ de ar avé o butela de vinulu meu celu mai vechiu, cu placere si ar inmoiá buzele in elu.

— Sê-mi dai dóue butele din vinulu acela, dar audi! sê fia bunu, sê fia celu mai bunu — strigai eu.

Ea mi-aduse butelele dinpreuna cu friptur'a. Voiá sê-mi deie pe óre cine cu mine ca sê mi-le duca, eu inse o platfi, bagai sticlele in pusunariile caputului, luai friptur'a intre dóue tâiere in mani si esfi din ospetaria cu o bucuria ne mai pomenita.

Pe drumu dîceam in mine: nu, eu nu vreu a transpune fericirea pe altulu de a serví pe marele *Beethoven*; nu, eu nu voiu a inrosí de fapt'a-mi care mi-e spre onóre; nu, eu nu voiu abdíce de onórea, de-a-i intinde mész'a, de a pasí

apoi, cu servietulu pe umeru, inaintea lui, si a-i dîce: *maiestate! regele armoniei! esti servitu!*

Ajunsei — la locuinti'a lui *Beethoven*.

Elu siedea in etagiulu primu, uniculu lucsu care si l'a iertatu. Intraí la dinsulu, in antisiambra nu diarfi decâtu o mésa acoperita de o servieta dura, o inaritia verde (pasere) care cantá vesela in colibi'a ei, si o pisica mare, care cautá cu mila la mész'a góla si din candu in candu miauná.

Asiediai friptur'a si buteliile pe mésa, nedfii pisc'a, ce se para pré inamorata de taie-rele in cari erá acoperita friptur'a, si salutai inariti'a care si-continuá cantarea inceputa, fara a se interesá câtu de pucinu de mine. Vení in urma económ'a lui *Beethoven*. La privirea mea nu aretà nici chiaru cea mai mica suprindere, si ca si cand amu fi fostu amicii betrani, mi-dîse scurtu: „adi nu poti vorbí cu dlu, e in camer'a lui, e reu dispusu, nici a prandí nu voiesce.“

(Finea va urmá.)

L A E A.

De privescu la mandrulu sóre
Ce lucece asié-pomposu:
Fati'a ta incantatória
Mi-suride gratiosu.

De privescu la stelisióre,
Ce revérta focu divinú,
Si pe langa-a noptii sóre
Nóta peste vái si crini.

Ochii tei plini de amóre
Me ingana nencetatu;
Si-'n visári fericitóre
Plutescu dulee, incantatu.

De privescu la floricele
Ce respira suavu odorú;
Vedu ochii amantei mele,
Floricele de amoru.

De privescu eu ori si unde
Mandrulu teu obrasióru;
Plinu de farmecu me petrunde,
Casi-unu fragedu crinisióru.

Vedu pe tôte beleióra,
Chipulu teu celu angerescu;
Ce anim'a mea-lu adóra,
Cá-ci eu dîna te iubescu!

M. Adrianu.

SALONUL.

CONVERSARE CU CETITĂRIILE.

— Parisu 19 iuliu. —

De câte-va zile se afla aici vice-regele Egiptului Ismailu Pasia, cu o parte însemnata a personalului seu de curte.

În conversarea ce avu cu famili'a imperiala, dupa ce-i facu visit'a de sosire, imperatés'a i promise a merge sê asiste la inaugurarea canalului de Suez, care va avé locu la tòmna în 15 noemvre. În acést'a epoca începe acolo a se înfrumsetiá natur'a, si de ordinariu Egiptulu atunci este unu adevératu paradisu.

De câte ori vine vre o persóna însemnata din tierile orientale, Francesii totu-de-una afla ocaziune a se amúsá de datinile si moravurile loru.

De altfelu asta-data amúsarea este mai multa în contulu Mahomedaniloru; ér încátu privesce pe vice-regele Ismailu pasi'a, se scie cá este unu omu cu spiritu mai multu european decâtu orientalu, e liberalu si fôrte afabilu. În statulu seu tinde a introduce institutiunile europene.

Un'a din cauzele principale ale ignorantiei, a inertiiei si sclaviei Otomane este doctrin'a fatalismului.

Nimicu nu se întempla, dupa credinti'a loru, decâtu prin vointi'a lui Alah. Prin urmare omulu nu pôte face altu ce-va decâtu sê se supuna. „Ajuta-te tu însu-ti, si atunci si Dumnedieu te va ajuta!“ Aceia cari arv urmá acést'a massima practica si crestina li se paru Musulmaniloru nebuni si impii. Ce dîci, amice lectoru, nu sunt óre si pintre noi ucenici de ai lui Mahomedu? De altfelu noi vorbimu despre Turci.

Cându se aprinde o casa la Constantinopole, séu candu se afunda unu bastimentu în mare, fiii lui Otomanu contemléza în liniste ororile sublime ale incendiului séu ale naufragiului. Potu matelotii francesi si englesi sê alerge în fug'a mare cu vase, cu pompe, cu securi, cu funii; Musulmanii se uita unulu la altulu, redica din umere, si întocmai ca dieesele în Iliad'a lui Omeru, cari se abandona unui risu nefinitu candu vedu pe Vulcanu cum se agita în giurulu Olimpului, astfelu acesti credinciosi ai lui Alah ridu în întieptiunea loru de silintiele presumptuóse ale ómeniloru fara turbanu, cari cutéza a se opune vointiei celui Pré-Inaltu.

— Déca Dumnedieu vré sê arda cas'a, cine o pôte împedecá sê nu arda? Si déca nu vré, atunci la ce servescu pompele vóstre?

Astfelu este teori'a musulmana. Poftimu apoi, faceti sê mérga locomotivele, si ve incredintiati viéti'a unoru mecaniciáni, cari credu inutilu de a mai consultá manometrulu, de órece masînele nu potu esplosioná decâtu cu permisiunea lui Alah!

Nu ve înflorati considerandu urmárilor unei astfelu de supunerii órbe?

Unde nu este amenintiare, si unde o atare credintia n'aduce dupa sine consecintie mai funeste, tiene pe ómeni în ignorantia, în miseria si barbaria.

Éta o anecdota, în respectulu acést'a.

Seniorii cei mari ai Turciei adóra Parisulu; si ceea ce iubescu mai multu în Paris dupa femei, dupa jocu, dupa cai, dupa tablouri si dupa vinurile alese, —

este spergi'a, unu felu de leguma care nu se cultiva la ei, de si spergi'a este originaria din Asi'a.

Unu Parisianu, care facea o caletoria de placere, din spiritu aventurariu, unu baietu fôrte de tréba altfelu, prandiá într'o dí la Constantinopole, la unu personagiu turcu, ce fusese mai înainte la Paris, si traise în multa gala.

Prandiulu se serviá într'unu chioscu admirabilu, de-unde se deschidéa unu aspectu frumosu peste Bosforu; si erá de o simplitate rara. Parisianulu i face complemintele sale, Turculu inse i respunde oftandu:

— Ah! mon cher ami, (pardonu, credeam, cá sum la Bucuresci!), a, amiculu micu, dîce turculu, ne lipsesce ce-va ce nu se pôte aflá aici: sunt spergiele magnifice de la cafeneu'a Foy si de la cafeneu'a Anglesa.

— Pentru ce n'ai? În loculu dtale eu asiu sparge unu coltiu de gradina si asiu plantá acolo spergii. Clim'a li este favorabila aici, si cultur'a loru e fôrte simpla.

— Sciu eu! sciu eu bine! dîse turculu, dar pare cá trebuie s'astepti cincii séu siese ani pana sê se faca mari.

— Apoi?

— Ei bine, socotesce, siese ani! S'astepti siese ani! e pré multu; eu potu mori pana atunci.

Siese ani mai tardíu Parisianulu nostru, care remasese în Orientu, se aflá érași la més'a pasiei, si veni vorb'a despre spergii.

Déca Escelinti'a ta ai fi urmatu consiliulu meu acum siese ani, noi amu mancá astadi la acést'a mésa spergie din Constantinopole asié de bune ca cele mai bune spergie din giurulu Parisului.

— Ai cuventu, amiculu meu; dar ce voesci, mi-lipsesce pacient'i'a.

— E bine, este inca vreme, plantéza mane!

— Cum vrei domni'a ta sê mai asteptu inca siese ani! E pré tardíu!

Totu secretulu lenei si neproductivítatii Turciloru este în acést'a anecdota.

* * *

În dílele trecute mori unu generalu betranu a lui Bonaparte, baronulu de Lachaise. Unu diariu ni spune urmatóri'a anecdota, de la începutulu carierei sale de soldatu.

La étate de 14 ani elu erá pagiu la curtea lui Napoleonu. Într'o séra se îmbraca pe furisii în vestmintele imperatului, aduna în giurulu seu corpulu pagiloru si-i amúséza imitandu gesturile si manierele lui Napoleonu. Imperatulu nimeresce între dînsii; pagiuulu fara sê-lu observe si-continuá cu multa emfasa rolulu seu. Care fu surpris'a lui, candu audí deodata vócea tunatoria a imperatului, ce lu apucá de urechia, (acést'a erá sem-nulu de afectiune a lui Napoleonu pentru aceia pe cari i stimá); si-i spune sê fia de acum sublocotenente la regimentulu alu 2-lea de linia.

— Acolo sê te vediu cum me imitezi!

Pagiuulu disparu la momentu îmbracatu în hainele imperiale, si Napoleonu se departá tienendu-se cu man'a de cóste de risu.

* * *

Henri Rochefort este unulu din cei mai mari opo-

santi ai guvernului francesu. Prin curagiulu si resolutiunea sa a devenitu asié de poporariu, ca cei mai celebri ómeni din opostiune; de si teneru inca.

In anulu trecutú, dícea dinsulu in profesiunea sa de credintia, candu si-pusese candidatur'a de deputatu: In anulu trecutú ni se promisese libertatea rapita; am asteptat'o cu naivitate; n'a venitu; atunci eu am luat'o.

Si in adeveru elu este celu d'antáiu care a facutu primulu pasu resolutu in contra imperatului, dintre aceia ce se aflau in patria. Candu s'a facutu lovirea de statu la 2 decemvre si s'a infintiatu guvernulu personalu, elu erá inca in colegiu.

Ceea ce l'a facutu poporariu este *Lantern'a* sa, unu diuariu satiricu pentru care a trebuitu sê parasésca Franci'a.

De la 3 maiu inceph a scrie, intre altii cu doi fii ai lui V. Hugo, diuariulu opositionalu „*Rappel*“-ulu, care in dílele trecute se suprimase, dar care aparú acum éراس.

Éta cum se facú prim'a intrevedere a lui cu ilustrulu poetu.

Erá la Bruxelles. V. Hugo prandiá in familia. I se presentá cart'a de visita a lui Henri Rochefort.

— Eu nu cunoscú pe dlu Rochefort, díse dinsulu cu unu tonu solemnu: eu am trei fii: Carolu, Francisu si Henri, (acesta erá Rochefort). Spuneti sê intre fiulu meu Henri.

De atunci lu-numesce: *Junele atletu.*

* * *

Astadi Rochefort prin o condemnare nóua este lip-situ de drepturile civile.

* * *

Câti-va individi disputau intr'o dí despre virtute. Unulu din ei care nu luá parte la discussiune, ci ascultá diversele teorí ale celorlalti, díse in fine:

— Eu cunoscú doue feliuri de virtuti: Un'a care se predica; aceea e sublima. Alt'a care se practica; aceea e rara.

* * *

Baete! dá-mi unu diuariu sê cetescu, díse unu studentu intrându intr'o cafenea.

— Care diuariu?

— Libertatea! (diuariulu lui E. Girardin.)

— Nu e libera!

— Atunci e o libertate falsa, díse studentulu.

* * *

— Fâ ce esti detoriu sê faci!

— Audi vorba; déca asiú poté face ce sum detoriu, a-si face bani.

M. Strajanu.

Curieriulu modei.

— Pest'a 21 juliu. —

Splendidele baluri, la cari teneretulu alergá asta iérna cu atât'a placere, cu atât'a zelu, — s'au schimbatu in petreceri prin munti la umbr'a désa a pomiloru, unde petrecerile sunt impreunate mai totu-de-una cu jocuri. Carnevalulu verde si teneru tocmai asié placere ni causa ca si carunt'a sa sora, cu acea deosebire, câ ast'a de acuma este mai interesanta, de órece si lun'a

participéza la dins'a, servindu totu-de-odata de lustru principalu. Se intempla adese, câ disparendu palid'a luna, pasiesce sórele cu radiele sale aurie in loculu ei.

Salele de jocu nu sunt infrumsetiate cu splendórea de iérna; metas'a, catifeu'a si pretíósele de auru si de argintu, precum si imitatiunile floriloru naturale sunt deja delaturate. Sal'a de jocu e o gradínutia de flori, recórósa si parfumata de odorulu floriloru ce e portatu pe aripele usióre a zefiriloru, cari din tóte coltiurile salei persecuta caldur'a; fetitiiele frumosielle salta cu mai mare usioratate, câ-ci nu au trebuintia sê-si scutéscá scumpele vestminte.

Cu sesonulu de véra a intratu si simplitatea, naturalitatea. Damele jóca in vestminte usióre si de spelatu, apoi ce e mai acomodatú fara — códa; pe capu frisir'a e simpla, cu deosebite floricele.

Vestmintele nu sunt decorate decátu numai câte cu o flóre. — Déca facemu o revista preste aceste fin-tie dragalásie, pe cari le-amu vediutu adi ierna in grelele vestminte de metasa si de catifea, éra acuma in aceste usióre si atâtú de simple, ne simtîmu rapiti de farmeculu lorú; da, câ-ci in ast'a simplitate sunt atâtú de placute, interesante, si atragatórie.

Asié vestminte frumóse se facu deja pentru sesonulu de véra, câtú de dragu se privesci la ele. In aceste vestminte rolulu primu e alu vestmintelorú de „crep de Lyse“ albe si „mol“ asemene albu, urméza apoi „Jaconat“-ele si cele mai frumóse batiste, a caroru decoratiune consta numai din meruntele incretítire, cu cari se infrumsetiéza vestmintele dupa mod'a de adi.

Sunt frumóse si vestmintele albe cu subvestminte colorate.

Amu vediutu o dama cu unu asemene vestmentu. Pe subvestmentulu lil'a undulá vestmentu din mol albu, decoratu cu mai multe síre de incretítire cufriate, tunic'a asemene lil'a acoperita cu mol albu si decorata totu cu incretítire mentionate. Spacelulu taiatu éراس lil'a si asemene cu mol albu si fodre.

Decurendu au sositu din Paris brane fórte frumóse si elegante. Aceste brane sunt facute cu multu gustu. Sunt facute pe basa alba séu négra si cosute cu metase de diverse colori, ce dau unu aspectu de totu interesantu.

Aceste brane au si acelu avantajú, câ se potú portá la tóte vestmintele, ma de multe ori se potú intrebuintiá ca unice decoratiuni. Costa de la trei dieci si patru florini in susu.

Sunt frumóse vestmintele ce se pórtá de unu tempu, anume vestmintele cu spacelu taiatu, éra taiatura baricadata cu camesiutie fórte fine. Aceste camasi se facu din mol albu, Crep de Lyse si alte dantele albe. Se afla la pravalielle mai mari si gata.

CE E NOU?

* * * (*Adunarea de la Siomcut'a*) a Asociatiunii transilvane este acuma sujetulu conversatiuniloru sociale. Chiar acuma aflámu, câ cu ocaziunea ast'a amiculu nostru dlu Iustinu Popfiu éراس va ilustrá adunarea cu o disertatiune interesanta, despre epoc'a renascérii literaturei si a culturei romane, adeca despre Síncái, Clainu si contemporanii lorú, — afara de aceste va cetí si o poesía.

* * * (*Unu planu frumosu.*) Precum audíramu dílele trecute de la unu onorab. domnu oradanu, carele petrecú câtú-va tempu in Pest'a, dlu Iustinu Popfiu profe-

soru si vice-rectoru in seminariulu oradanu, are de cugetu a duce cu sine la adunarea generala a Asociatiunii transilvane la Siomcut'a si corulu si orsiestrulu tenerimii seminariale, cari cu productiunile loru musicale si vocale au seceratu la atâte ocazioni solene aplausele publicului. Audîmu, câ rectoriulu seminariului parintele canonicu Ioane Popu inca partinesce cu caldura acést'a idea frumósa, si e gata a dá din partea sa totu spriginulu posibilu, ca sê se póta realisá. Se spera, câ Santí'a sa parintele episcopu Iosifu Papp-Szilágyi inca va aprobá cu bucuría realisarea acestei idei, si va dá concursulu seu innaltu. Ar fi frumosu déca acést'a intentiune s'ar poté realisá, — atunce si seminariulu din Orade, care si pan'acuma se bucurá de unu nume pré bunu la romani, ca la straini, ar profitá multu si si-ar eluptá recunoscinti'a opiniunii publice intr'unu cercu mai largu.

* * (*Indolenti' aduarielor din Romani'a*) fati'a cu tóte întreprinderile nóstre natiunale de dincóce de Carpati, este o impregiurare regretabila, ce ni umple anim'a de intristare. Cei mai multi literati si redactori de dincolo au cunoscintie ridicule nu numai despre miscárilé nóstre politice, dar si despre cele literarie. Dinsii, carii pretindu a fi la innaltímea misiunii loru, cunoscú mai bine si cele mai prepadite cafenele de la Parisu, decátu viéti'a política si sociala a romaniloru din imperiulu austriacu. Cu óresi-care mangaiare constatámu totusi, câ in acést'a ignorantia esceléza mai alesu foile boieresci, in a caroru „langagiú“ in veci nu gasimu nici o schintea de simpatia pentru noi. Ca sê trecemu cu vederea alte casuri, amintimu, câ dintre tóte foile din Romani'a numai „Adunarea natiunala“ a inregistratu in colónele sale terminulu adunárii de la Siomcut'a. Numit'a fói'a insotiesce notiti'a sa cu urmatóri'a provoca-re: „Noi invitámu cu staruintia pe numerosii nostri concetatiáni, carii umplu localitátele báiloru de preste munti, sê nu lipsésca de la acést'a serbare natiunala si literaria. Positiunea locului, ni se díce, câ este din cele mai placute, ceea ce adausu câtra importantí'a adunárii, respaltesce pucinele chielteule de transportu, ce se voru face, si cari si asié le facu concetatiáni nostri cu mai pucinu resultatu si cu mai pucina placere, mergéndu in excursiuni spre alte párti.“

* * (*Alege-se-va presiedinte la Siomcut'a?*) Intr'unulu din numerii trecuti amintiramu, câ primindu-se in dieta proieptulu de lege relativu la judecatori, adunarea de la Siomcut'a va avé sê aléga si presiedinte. De óre-ce inse in dieta in paragrafulu relativu la incompatibilitatea judecatoriloru s'a facutu stramutare, judecatoriú potu participá la societati literarie, si astfelu la Siomcut'a nu se va alege presiedinte.

* * (*O multiamita publica.*) Amintiramu in numerulu trecutu monstruós'a rubrica ivita in foile romanesce sub titulu „multiamita publica.“ Acuma éta câ éra intimpinámu un'a de asta in nrulu ultimu alu „Gazetei.“ Cutare teologu multiamiesce in publicitate metropolitulu Vancea pentru 25 fl. si canoniculu Fekete 3 fl. Avemu onóre sê cunóscemu de multu pe Pré Santí'a Sa parintele metropolitu, si scimu bine, câ e unu barbatu marinimosu, carele a jertfitu multu pentru ajutorarea seraciloru, dar totu-odata scimu si aceea, câ este multu mai modestu decátu ca sê aspire la asemene multiamite. De ce se publica dara de aceste?

* * (*„Adunárii natiunale.“*) Mai de multe ori amu adresatu diuariulu „Curieriulu de Iasi“ rogarea, câ déca ne onóreza cu reproductiuni din fói'a nóstra, sê

citeze isvorulu. Cu tóte aceste numit'a fóia si de atunce totu publica din noutátele nóstre esterne, fara inse ca sê pastredie regul'a de bun'a-cuviintia, adeca far' a citá fói'a nóstra. Numai astfelu vi s'a potutu intemplá gresiél'a din nr. 16, câ publicandu câte-va noutáti esterne-citarati „Curieriulu de Iasi“, nesciindu, câ acést'a fói'a, dupa datin'a sa le-a — scosu din „Familia.“

* * (*Invitare la conferinti'a literaria publica*) a societáti de lectura a junimei romane de la gimnasiulu gr. cat. din Beiusiu. Subscris'a societate de lectura petrunsa de influinti'a binefacutória a intruniriloru literaria publica. Spre acestu scopu s'a aflu mai acomodatú tempulu inchiárii anului scolastecu curinte, adeca 1 augustu c. n. diu'a santului Ilia; dreptu aceea invitandu-se cu onóre toti romanii binesimtítori, se comunica aci urmatoriulu programu: 1) „Mersu natiunalu“ esecutatu de corulu instrumentalu. 2) Cuventulu de deschidere“ rostitu prin conducatoriulu societáti. 3) „Barcarola venetiana“ poesia de V. Alesandri, aria de Isidoru Vorobchieviu, cantata de corulu vocalu. 4) Disertatiune despre originea limbei romane cu o schitia din literatura, de D. I. Monastereanu. 5) „Nicolau Balcescu murindu“ poesia deschiamata de Dionisiu Bucescu. 6) „Cantecu voinicescu“ poesia intonata de corulu vocalu. 7) „Mórtea lui Mihaiu eroulu“ schitia istorica, produsa de Ioanu Bursu. 8) „Romanulu câtra Tataru“ poesia de V. Alesandri, aria de Flechtenmacher, cantata de corulu vocalu. 9) „Cimpoile“ produse pre violina de Alesandru Campianu, acompaniatu pre guitare de Ales. Draganu si Ionu Clintocu. 10) „Poesi'a romana“ disertatiune de Augustinu Rubenescu. 11) „Geniulu natiunii“ poesia de Ios. Vulcanu, dechiamata de Vasiliu Popu. 12) „Romanulu“ de G. Têutu, poesia cantata in duetu de Mihaiu Ferlieviu si Iustinu Varg'a. 13) „Dialogu despre renegati“ compusu in predatu de Moise Tom'a si Atanasiu Tuducescu. 14) „Câtra renegati“ poesia de Atan. Tuducescu, dechiamata de Mih. Ferlieviu. 15) „Un'a piesa natiunala“ esecutata de corulu instrumentalu. 16) „Viersulu unui romanu“ poesia de A. Muresianu, dechiamata de Teodoru Maioru. 17) „Cuventulu de inchi-dere“ rostitu prin conducatoriulu societáti. 18) „Resu-netulu“ (Desceptate Romane!) intonatu de corulu vocalu. Inceputulu conferintiei literarie va fi la 10 óre demanéti'a dupa sant'a liturgia; éra sér'a la 6 óre se va arangiá petrecere de jocu.“ Sperámu, cum câ onor. publicu, carele si pana aci ne-a petrecutu cu interesu viu, nu va pregetá a ne onorá si asta data cu multu pretiuita-i presintia. Datu in Beiusiu, 15. iuliu 1869. c. n. Teodoru Rosiu, prof. gimn., conducatoriulu soc. de lectura. Aug. Rubenescu, notar. corespond.

(*Necrologu.*) Elena Varna nascuta Munteanu, spre cea mai profunda dorere a iubitului ei sociu Demetriu Varna preotu, — a iubitului seu tata Ioane Munteanu, preotu veduvu, — a sororiloru sale june Antoni'a si Cecilí'a, — a socriloru ei Stefanu Varna si Eudochia Micasiu cantoru si a altoru consangeni, — in alu 24 lea anu al vietiei si alu treile alu fericitei casatorii, dupa suferintie de 6 luni cauate prin ból'a de plumani, in 13 iuliu a. c. st. n. a trecutu la viéti'a eterna. Remasítiele-i trupesci s'a inmormentatu in Lapusiulu-ung. la 16 iuliu. Fia-i tierin'a usióra!

Literatura si arte.

* * (*Panteonulu Romanu*) in fine a aparutu, si in decursulu septemanei viótorie se va espedá toturoru

domnilor prenumeranti. Suntemu convinsi, că eleganți'a opului va recompensá pe deplinu asceptarea îndelungata, care nu a provenitu din caus'a noastră. In nrulu presinte publicám de proba din acestu opu portretulu si biografi'a Innaltímei Sale Carolu I domnulu Romaniloru. — Cartea se afla de vendiare la redactiunea acestei foi. Pretiulu unui esemplariu 1 fl. 50 cr., — editiune de lucsu 2 fl. 50 cr.

* * (Cu o scire importanta) ilustrámu adi impartsirile nóstre din rubric'a acést'a. Celebrulu nostru artistu, dlu Mateiu Millo peste câte-va díle are sê vina cu trup'a sa in Transilvani'a. Salutámu cu o víua bucuria pe marele nostru artistu teatralu; si bucuri'a noastră este cu atátu mai mare, că-ci cu ocasiunea petreceri nóstre la Bucuresci dlu Millo ne asigurá, că va aduce cu sine unu repertoriu originalu romanescu. Suntemu convinsi, că debutarea celui mai mare artistu teatralu alu nostru va face unu efectu grandiosu in tóte partile.

* * (Gramatic'a premiata de Academia) — precum ni spune „Adun. nat“ — se tiparesce, la Blasiu sub ingrigirea autoriului. Óre n'ar fi fostu mai bine a o tipari in altu locu, unde se gasesce vr'o tipografia mai moderna.

* * (A esítu de sub tipariu) la Bucuresci urmatóriu lu opu: Carte de gimnastica cu figure, tectstu esplicatoriu si unu tablou de aparate, — de G. Moceanu, profesoru de gimnastica.

Din strainetate.

△ („Barbatulu bunu.“) Unu diariu ce apare in Cincinnati, definiédia „barbatii buni“ cam in terminii urmatori: „Barbatulu bunu, care póte servi de modelu celoraltii, nu prejeta a face si in alte díle de septemana preamblári cu soci'a sa, si nu se sparia, déca din intemplantare au sê tréca pe langa atare pravalia de moda; ba are si „bani merunti“ déca cumva soci'a iubita va avé ce-va lipsa. — Alusiunile le pricepe de locu, si indata cumpera acelu objectu la ce s'a facutu alusiune. Nu afla degradatoriu a amblá cu dóue plóare si cu unu pacu mare subsuóri — déca acea e vointi'a dnei; éra déca se urca in omnibusu si-ia copilulu pe bratiu si nu-i pasa déca lu-ample pe vestminte de — tina. Déca sunt multi si soci'a lui nu póte suferi caldur'a, elu se urca pe bocu, langa surugiu séu ori unde numai ca soci'a lui sê se afle bine si comod. — A casa, cetesce romanuri langa patulu sociei sale pana ce dins'a adórme, séu lé-gana copilulu ca mum'a se póta pausá. — De vede o lacrima in ochii iubitei sale, grabesce a o uscá cu unu vestmentu séu unu paletot de metasa ori de catifea, séu déca are dorintia a se carutiá, o duce la liberu. — Déca i lipsesce unu bumbu la camesia, nu o incomodéza, ci lu-cósa elu; nu-si invita amicii la prandiu, nu fuméza déca soci'a sa nu póte suferi fumulu. Nu pune intrebári sociei, că ce a fecutu cu banii, si nu se supera déca ea nu póte aretá cátu a spesatu pe cele trebuincióse. — Nu se necasiesce déca nu scie ferbe mancári de tréba. In totu anulu si-tramite soci'a la scaldi, éra dinsulu remane a casa, manca slanina, casiu si ce póte, numai ca sê póta platí detoriile sociei. In totu anulu si-serbéza diu'a cununii si pentru memori'a dílei mari surprinde soci'a iubita cu unu donu scumpu, pentru ce ea i suride cu placere. — Asié sunt barbatii buni!“

△ (Unu cersítoriu din Parisu.) Unu diregatoriu de la ministeriulu de interne a Franciei in tóta díu'a avea datina a doná doi sou unui cersítoriu care stationá pe

boulevardulu Sebastopolului. Intr'o dí diregatoriu tre-candu pe langa cersítoriu confundatu in cugete, din ne bagare de sama, in locu de doi sou i-a datu doi galbeni. Firesce, că dupace a observatu gresiél'a; indata s'a rentorsu, dar cersítoriulu deja s'a fostu dusu; grabi dar la locuinti'a cersítoriului. — La usia fu primitu de unu servitoriu elegantu imbracatu si dupa ce spuse, că are sê vorbésca cu dlu Benjaminu, — asié e numele cersítoriului, — servitoriulu i-a deschisu usi'a, éra elu intrá intr'unu salonu cátu se póte de frumosu arangiatu. Dlu Benjaminu tocmai dejunase si comotisé deja pe unu fotoiu mare. — „Cu mine voiesci a vorbi dlu meu? — fu intrebarea domnului Benjaminu. — Diregatoriu surprinsu si confusu raspunde: „Sum nemangaiatu dlu meu, că-ci sum silitu a te conturbá; inse adi din intemplantare in locu de doi sou ti-am datu doi galbeni.“ — „Se póte, inca nu am facutu computulu; in data vomu corege smint'a.“ Dandu semnu servitoriului, la ce acel'a intrá, i díse: „Intréba de casariulu meu nu cum va sunt si doi galbeni in venitulu de adi?“ Peste unu minutu servitoriulu intrá de nou cu doi galbeni, ce la mandarea stapanului seu, i predede diregatoriu lu pe o tasa de argintu. Diregatoriu seracu se departá rogandu-se de iertare, inse candu fu la usia cersítoriulu strigá dupa dinsulu „Te rogu, dle, ai uitatu, că-mi esti detoriu cu doi sou.“

△ (Procesu pentru punctulu a supra lui „i.“) Vomu enerá unu procesu interesantu, ce s'a pertractatu in dílele trecute la tribunalulu din Köln. Unu fabricantu de litere, cu numele Drumm, a vendutu o suma enórma de litere dlui Bumm, dintre cari firesce liter'a „i“ inca nu a potutu sê lipsésca. In contractu asié érá insemnatu, că punctele, comele se platescu separat. Asié dara dlu Drumm a pretinsu, ca si punctulu de a supra lui „i“ se fia solvit separat. Dlu Bumm nu a voitu sê solveze pentru punctele lui „i“, din ce apoi s'a escatu, mai nainte neplaceri, si in fine — procesu. — Dílele trecute doi advocati renumiti din Köln stateau vis-à-vis, aperandu-si fiacare clientulu seu. Unulu pentru altulu contra punctulu a supra lui „i.“ — Advocatulu lui Bumm si-a aperatu opinunile sale fórte frumosu cátu e elocinti'a sa rara a surprinsu pre toti, si a aretatu lamuritu, că liter'a „i“ fara punctu, e ca omulu fara capu; punctulu e capulu lui „i“, si prin urmare fara acestu punctu nu póte sê insemne ceva. — Róga dar tribunalulu se absolveze pe clientulu seu; pana candu avocatulu lui Drumm pretindea ca contractulu sê se esplice dupa cum e scrisu, si de órece, punctele si comele acolo sunt espresu puse separat, pretinse ca contrariulu sê platésca. Tribunalulu a datu dreptu dlui Bumm, si n'a recunoscutu punctulu lui „i“ de independinte. Dar nici liter'a „i“ nu a speratu, ca doi advocati renumiti sê se lupte pentru capulu lui.

△ (Imperatés'a Siarlota.) Numai unu pasiu mai are pana la mormentu, — díce unu diariu din Brusel'a descriindu pe imperatés'a Siarlota. Luptele interne si esterne au slabitu multu pre imperatés'a de trista sórte; ea a suferitu multu, urmele tortureloru se potu observá multu pe dins'a, că-ci e mai mórtá. — Faim'a ce o latísiera diuarele, că imperetés'a traiesce in linisce si retrasa, e nefundata. Din contra pucine minute are, ca sê póta fi liniscita. Câte odata asié e de neodihnitá in cátu abié se afla câte o servitória resoluta, carea sê fia langa ea. Nu i place somnulu; pe la mediulu noptii se scóla, se imbraca iute, apoi se preambila prin chilia in susu si in josu pana in fine cade pe unu scaunu séu pe

patu fara nici o putere. Ori ce i se pune inainte séu ori ce observéza, totu darima, tóte resipescé. Nu de multu nefericit'a imperatésa a petrecutu in castelulu Laeken. Din intemplare s'a dusu intr'unu salonu, unde intre altele a vedutu bustulu imperatului Napoleonu. Se apropià de bustu, apoi luandu unu scaunu se suà cá sê-lu ajunga si o aruncà la pamentu cu asié putere încàtu s'a facutu totu bucatiele. — Dupa acést'a tóte objectele, ce aru fi potutu revocá memori'a lui Napoleonu, fura ascunse dinaintea ei. — Nu suferé pre nime in apropierea ei, nici nu vorbesce cu nime. De multe ori erumpe in lacrimi si plange amaru, éra in celalaltu minutu o cuprinde o gróza, séu unu simtiu de resbunare, apoi se frange multu.

△ (*Unu ursu oare sê vorbésca.*) Francesii adese ori intreprindu caletorii in muntii gigantici ai Elvetiei, unde sunt multe prospecte minunate. Asié dîlele trecute unu Francesu a cercetatu locurile romantice de acolo, si in fine se urcà pe vârfulu muntiloru. A trei'a dî, pe unu siesu a muntelui se intelnesce cu unu ursu mare, ce si-indreptà pasii dreptu câtra elu. Francesulu nu s'a tîenutu de clas'a ómeniloru cari se sparia indata, elu si-incordà arm'a, tîentindu dreptu in capulu ursului. Inse in momentulu acel'a ursulu cadiù in genunchie si erupse in : „Pardonu!“ Ve poteti imaginà surprinderea Francesului, care nu putea pricepe, ce va sê dîca aceste; inse fricosulu ursu tiraindu-se pana la dinsulu a esplicatu si a deslegatu tota enigm'a. „Eu, dlu meu, — dîse ursulu cu unu tonu de jale — sum unu fecioru seracu din satulu F. Conducatorii din satu mi-platira sê imbracu acést'a pele de ursu, si se spariu caletorii. Ei mi-platiau bine, dar ei capetau de la caletori si mai multu. Eu totu-de-una eram espusu periculu-lui. Ei se prefaceau câ me invingu, me fugarescu si asié ca eliberatori de ómeni capetau sumulitie frumóse. Vér'a mai erá, cum erá, dar érn'a trebuiá sê suferu multu frigu, si aveam multa téma, câ cutare caletoriu curagiosu, me va puscá. Eta, eram sê-o patiescu, dar ierta-me, nu me impuscá! Francesulu suridiendu i-a pardonatu sub acea conditiune, câ de va mai spariá pe cine-va lu-va impuscá.

△ (*Imperatés'a Eugeni'a si Goltz.*) Despre repausatulu conté Goltz, care a fostu ambasaduru prusianu la Parisu, unu corespondinte din Paris eneréza urmatóri'a istorióra : „Contele, prin strordinar'á sa portare si reverintia fatia cu imperatés'a nóstra, a devenitu favoritul eu ei. Inainte de a parasí Franci'a si a se mutá in Prusi'a imperatés'a cu órele întregi petrecea la patulu lui, éra dupa ce a plecatu, in tóta septeman'a i scriá epistola, ba intru atât'a s'a aretatu de amicabila câtra contele Goltz, de i-a tramisu nescé manufacture, facute cu manile sale proprie. Multi colegi si amici ai contelui i-au invidiatu sórtea. Candù imperatés'a fu incunoscintia, câ contele Goltz a repausatu s'a intristatu multu, si in diu'a acea nu a vorbitu decàtu mai numai despre contele repausatu. Cu lacrimi dîse imperatés'a cuvintele : „Prusi'a a perdutu unu fiu din cei mai nobili, éra eu unu amicu adevératu!“

△ (*Contele Trauttmansdorff*) ambasaduru din Roma a curtii din Vien'a, a capetatu unu nume nou in tempulu petrecerei la Rom'a. Anume in cancelarie si in salóne lu-numescu Il conte Sa bene. Si pentru ce? Pentru câ in limb'a italiana se pronuncia cu greu acestu

nume lungu. Cercetandu pe cardinalulu Antonelli insinuatoriulu de locu nu a potutu esprime numele contelui (dîcea totu Trauttmansdorff séu Crouttemananarsi a. a.) in fine esclamá : „draculu sê între in numele acest'a!“ Mai tardù numai asié lu-insinuá : „Magnificenti'a sa contele, deja sciti.“ Antonelli surise, si ast'a anecdota se latí ingraba, de atunci numai asié lu amintescu câ : „Il conte Sa-bene.“

Gâcitura de semne

de Vilm'a Draganu.

o=△;i; i± □a×e u△†=e △a=;i;ii =o△a-
 ×ea; i±H=a-ia;u □a △e± ;u∇u×u-a±-
 †a;=a±i ×a=u±;i ×u ?a:ia ?oi ±∇ó=ea ;e-
 ×e'± ∇u□;e -a±He=ó--e ×a:ie±:u ?'aj
 =u□;u :e ±oi.
 A±:=eiu △u=e-ia±u.

Deslegarea gâciturei de semne din nr. 25.

Nóptea lina se estînde,
 Preste munte si campia,
 Intre stele stralucinde
 Trece luna argintia.

Langa lacu grelusiulu canta,
 Si din lacu esu síópte line,
 Caletoriulu se incanta
 De suave, dulci suspine.

Singurica 'n lacu se scaldá
 Dínisióra bela juna;
 Umerii-i si man'a-i dalba
 Stralucescu frumosu la luna.

Isosifu Vulcanu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele Luis'a Murgu n. Balcu, Florentin'a Bardosi, Elisabet'a Cernetiu, Ros'a Ardeleanu, Sofi'a Istfanescu, Mari'a Mirou, Mari'a Isvanescu, Elen'a Onciu, Iulian'a Petri, Iulian'a Palco, Amali'a Radutiu, Anastasi'a Leonovicu; si de la domnii R. Popea, I. Selagianu, B. Olariu, Con. Ungurénu, Petru Sporca, Alesandru Frumosu, Ilie Sporca, Georgiu Rosiu, Simeonu Moldovanu si P. Jurma.

Post'a Redactiunii.



Varadia. Portretulu a intardiatu din cause neatérnatórie de la noi, inse va aparé negresitu inca in semestrulu acest'a.

Saliste. Foile nóstre la olalta cósta 7 fl. si nu 6. Deci binevoiesce a supliní restulu de 1 fl.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu : **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lu Alesandru Kocsi in Pest'a. Piati'a Pescitoru, Nr. 9.